

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 11 augusti 1914 kl. 4 e. m.

*Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 10,
i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl.
Maj:t angående svenskt initiativ till förhandlingar för
avslutande av skiljedomsfördrag med andra stater m. m.*

I en inom andra kammaren avgiven och till kammarens femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 160, och med hänvisning till en vid detta års första riksdag väckt motion, nr 240, har herr Lindhagen hemställt,

att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte såvitt på Sverige ankommer,

1) taga initiativ i möjligaste mån till förhandlingar för ingående av skiljedomsfördrag även med andra stater än dem, med vilka sådana redan blivit ingångna, ävensom mellan flera stater samfällt;

2) vid avslutandet eller förnyandet av skiljedomsfördrag med andra stater söka få dessa fördrag avfattade så, att de ingripa i alla tvister, och detta i all synnerhet vid förnyandet av nu gällande nordiska skiljedomsfördrag;

3) vid avslutandet eller förnyandet av skiljedomsfördrag verka för en enhetlig avfattning av konventionerna och en på sakens natur grundad formulering särskilt i syfte, att den nuvarande begreppsförvirringen om att ett lands oavhängighet och integritet kan bli föremål för tvist bortfaller och därmed även nya och ovillkorliga traktaters ingående underlättas.

I fråga om motiveringen för detta yrkande, som återfinnes i ovannämnda motion nr 240, får utskottet hänvisa till denna.

*Utskottets
utlåtande.*

Vid 1912 års riksdag behandlades i andra kammare ett av kammarens femte tillfälliga utskott avgivet utlåtande över en av herr Lindhagen avgiven motion av delvis samma innehåll som den nu föreliggande. Utskottet förklarade sig därvid vara ense med motionären om att frågan om mellanfolkliga skiljedomsavtal bör utvecklas i riktning mot obligatorisk skiljedom. Utskottet uttalade som allmänt omdöme om denna fråga, att den tydligen tillhörde dem, som endast långsamt mogna för en slutgiltig lösning, och hemställdes slutligen om avslag å skrivelse till Kungl. Maj:t, enär utskottet gjort sig förvissat om att Sveriges regering vid förnyandet av de i motionen omförmälda skiljedomskonventionerna eller vid avslutandet av nya sådana kommer att tillgodose rikets intressen och därvid taga i övervägande det önskemål, som i motionen framstälts.

Vid det internationella skiljedomsväsendets utveckling har man ständigt syftat till att inom skiljedomsförfarandets ram få inrymt alla tvister staterna emellan. Att stor försiktighet härvid gjort sig gällande särskilt från de större staternas sida är ju förklarligt. Icke dess mindre har skiljedomsförfarandet utvecklats i den riktningen. Att detta är till fördel för åstadkommande av verklig rätt, liksom ock ägnat att förekomma fredsbrott, måste anses otvivelaktigt. Ingen rättskipning torde vara mera osäker än den, som sker med svärdet, och talet om fredens tryggnad med vapenmakten torde nu med rätta ej komma att tillmätas samma innebörd som hitintills.

Redan Haagkonferensen 1907 uttalade sig för skiljedomsförfarandets utveckling, och nu har nordiska interparlamentariska delegerademötet antagit en resolution, däri väddjades till regeringarna i de nordiska rikena att vid avslutande eller förnyande av skiljedomsfördrag med andra suveräna stater söka få dessa fördrag så avfattade, att de om möjligt inbegripa alla tvister, och detta i all synnerhet vid förnyandet av nu gällande nordiska skiljedomsfördrag. Då enligt dessa uttalanden en utveckling av skiljedomsfördragen i omnämnda riktning synes vara av vikt i allmänhet, bör det givetvis även vara så i än högre grad för de mindre staterna.

Även om det internationella läget för närvarande synes föga ägnat till förhandlingar om fredliga spörsmål staterna emellan och orsakar, att något ej nu kan åtgöras för dessa spörsmåls lösning, måste det väl nu mer än någonsin förr framstå som ett behov att

beträda andra vägar till rättens och fredens upprätthållande än de som nu slutat med världskrig.

Intet har emellertid inträffat sedan 1912, som tyder på att regeringen beträtt en annan väg än den som då angavs i femte tillfälliga utskottets utlåtande. Icke utskottet, och ej ens motionären, har kunnat påvisa något fall, som visar någon underlåtenhet från regeringens sida, och utskottet hoppas, att ingen regering skall uraktlåta att göra vad göras kan för de i motionen framförda önskemålen vid bevakandet av rikets intressen.

Någon anledning förefinnes därför ej till att nu i detta ärende avlåta någon skrivelse till Kungl. Maj:t, så mycket mer som det nuvarande dagspolitiska läget omöjliggör något vidare genomförande av vad i motionen anförts.

Utskottet hemställer därför,

att herr Lindhagens motion nr 160 ej måtte föranleda till någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 11 augusti 1914.

På utskottets vägnar:

G. NIC. TORGÉN.

Reservation av herr *Bengtsson* i Göteborg, som ansett, att utskottet borde ha bifallit herr Lindhagens motion.

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Ordf., v. Ordf. samt herrar Lindley, Eriksson i Lundby, Johansson, Bengtsson i Göteborg, Eriksson i Funäsdalen, Engqvist och Larsson i Dala.
